

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 30 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodniške ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 65.

V Ljubljani, v sredo 18. marca 1896.

Letnik XXIV.

Državni zbor.

Dunaj, 17. marca.

Trgovsko ministerstvo.

Včeraj je bila završena razprava o trgovskem ministerstvu. Glavni govornik za proračun, dr. Exner, je porabil to priliko, da se je znošil nad antisemiti, ker so ga antisemitski obrtniki nedavno povabili na neki obrtni shod, potem pa brez rokavice postavili na cesto. Omenjal je, da drugod obrtniki vse drugače skrbé za svoje koristi in za svoj napredek, kakor na Dunaju, kjer menijo, da jim bo kak Schneider pripomogel do boljših gmotnih razmer. Obširno je na to razvijal svoje manchesterske nazore o obrtni noveli ter vmes prav pridno napadal antisemitske voditelje. Ti mu seveda že mej govorom niso ostali odgovora dolžni ter so ga tudi pozneje zavračali v dejanjskih popravkih, vzlasti je poudarjal poslanec Schneider, da antisemitizem mej obrtniki napreduje tudi na Nemškem prav tako, kakor na Dunaju.

Pri razpravi o pošti in brzojavu se je pritoževal poslanec Spinčić, da se poštno in brzojavno vodstvo v Trstu premalo ozira na enakopravnost hrvaškega in slovenskega jezika, prijemlje vzlasti nekega v Trstu nastanjenega poštnega svetnika, ki tako postopa s slovenskimi prebivalci, kakor da bi Trst ne bil v Avstriji, marveč v kaki koloniji, ter konečno predlaga resolucijo, po kateri naj se uvede jezikovna enakopravnost pri poštinih in brzojavnih uradih na Primorskem in Kranjskem.

Ministerstvo za železnice.

Danes je bila na vrsti razprava o novem ministerstvu za železnice. Poslanec Nabergoj pravi, da zaupa novemu ministru za železnice in pričakuje, da bo srečnejše vodil železniško politiko gledé

Trsta, kakor se je to žal godilo dosedaj. Znano je, v kako žalostnih razmerah je Trst, vzlasti ako ga primerjamo z Reko. Obširnejše pojasnuje, kaj ogerska vlada vse stori za razvoj in napredek Reke in kako vkljub temu nevarnemu tekmovanju avstrijska vlada zanemarljivo koristi Trsta. In vendar bi bilo tekmovanje z Reko tako lahko, ker ima Trst mnogo ugodnejšo zemljepisno lego. Potem našteva razne vzroke, zakaj se Trst ne more nič opomoči, ter poudarja, da zlasti zato ne, ker ima zvezo z monarhijo samo po jedni, to je južni železnici. Trst potrebuje več zvez z državo, vzlasti mu je treba, da se neposredno zveže z bogato industrijsko Češko, ker s tem bi se prevažanju domači industriji zelo okrajšala pot po železnici.

Tržaški laški poslanec Stalitz je za železnico čez Ture in proti železnici Divača-Loka.

Poslanec Koblar je za železnico Divača Loka in omenja prednosti, ki jih ima ta načrt pred drugimi, ter predlaga resolucijo, naj vlada še v tem letu izroči državni zbornici predlogo o železnični progi Divača-Loka-Čelovec in skozi Vipavsko dolino v Gorico.

Poslanec Višnikar se izjavlja za železnico čez Karavanke, ker ta bolje ugaja koristim avstrijskih dežel, nego železnica čez Ture ali čez Predil. Dalje izraža željo, naj se čim preje izpelje dolenjska železnica na Belokranjsko do deželne meje, ki se pa mora graditi normalnotirno. Grajenje te železnice je nujno potrebno, ker je gospodarska beda v Belokrajini velika, kar spričuje preštevilno izseljevanje v Ameriko.

Minister za železnice, vitez Guttenberg, pojasni svoje stališče gledé sproženih vprašanj. Med drugim tudi prizna, da Trst dobi še jedno želez-

nično zvezo z monarhijo; gradba te železnične črte pa je edvisna od tega, ali bo vsprejeta vladna predloga gledé davka na pivo in na žganje. Gledé podržavljenja železnic pravi minister, da treba previdno postopati. Obširno je tudi govoril o državno-pravnem vprašanju ministerstva za železnice.

Važnost Hrvatske v iztočnej politiki.

Iz Zagreba, 15. marca.

Neugodno je iznenadilo vsakega pravega hrvaškega rodoljuba, ko se je pred nedavnim širila po vseh časopisih zdravica ruskega poslanca pri srbskem dvoru o razširjenju Srbije do Jadranskega morja. Nobeden ni ugovarjal tej napitnici, niti general Komarov, kateremu na čast je bila prirejena zabava. Čudno je pa na vsak način, da se v sosedni, dozda z Avstro-Ogersko prijateljski državi z oduševljenjem pozdravljajo taki govori, kajti Srbija bi mogla priti do Jadranskega morja le z zmago nad našo državo, ki gotovo ne bi na tako lahak način odstopiti hotela dalmatinskega Primorja. Srbija morda sanja o Jadranskem morju, ki pa je in ostane hrvaško.

Seveda je politika avstro-ogerska tudi sama mnogo kriva, da se morejo sploh med Srbi širiti take asperacije, kakor je omenjena. Mi smo rekli, da je Jadransko morje in obala hrvaška posest, saj so prebivalci od Reke pa do Kotora zgoljni Hrvati, na drugej strani Istre pa večidel Slovenci, tedaj skoraj vsa obala slovanska. In vendar je v Hrvatske, v Istriji in Dalmaciji, v vsakej deželi druga uprava, v vsakej teh dežel se potiska domače prebivalstvo na stran ter daje prav rada prednost tuj-

LISTEK.

Balkanizem.

Razni duhovi, veliki in mali, domišljavi in trezni, otročji in resni so se že bavili z vprašanjem, kakšna bo bodočnost Slovenstvu in se še bavijo z njim. O tem vprašanju si belijo glave dijaki, komaj poznavši, kje je na zemljevidu Balkan in kje Rusija, učenjaki in politiki; po zbornicah in gostilnah, po časopisih in v raznih zborih se razpravlja to vprašanje. Ne čudimo se torej, da se želi vriniti „v trop, ki se poti in trudi“, tudi mladi Dalmatinec Ild Bogdanov, hoteč nas osrečiti s svojimi nazori. Ta mož je izdal pred kratkim prvo poglavje*) svojega celih 14 poglavij broječega dela, kateremu je dal naslov „Balkanska misao“.

Posamezna poglavja imajo obravnavati te-le točke: 1. Trenutak, 2. Slavenstvo, 3. Balkanizam, 4. Balkanska misao kroz vjekove, 5. Balkanska misao narodna misao, 6. Narodne karakteristike u opšte, 7. Jezični centar balkanskijeh Slavena, 8. Temeljna misao balkanske povjesti, 9. Balkansko ime, 10. — — — — — (Ta naslov je duhovit, kakor Sičarina reklama), 11. Spor izmegju Srba i Hrvata, 12. Balkanska misao i Evropa, 13. Balkanska misao i Rusija, 14. Zaključak.

*) Ild Bogdanov. Trenutak, prvo poglavje Balkanske misli. U Zadru. Megjunarodna knjižnica E. pl. Schönfeld. 1896. 83 str. v šestnajstorki. Cena 70 kr.

Stvar bo torej dolga. Dobro je pa, da nam je že v prvem poglavju razkril pisatelj brez ovinkov vse svoje skrivnosti, in ne brez vzrokov sodimo, da so omenjena poglavja dozda še samo v Bogdanovi glavi in da jih bo težko kedaj premestil iz nje na papir. Kedor zbira iz taih knjižic raznovrstne francoske in laške pesniške citate, temu sme biti po pravici žal, ker teh ima naše delce v izobilju. Kako se rabijo, naj nam služi v izgled geslo 8. poglavju, ki obravnava pojem „politični narod“ in se glasi:

Godi, Firenze, poi che se si grande,
Che per mare e per terra bati l'ali
E per lo inferno il tuo nome si spande.
Dante.*)

Bogdanova knjižica ima pa poleg citatov še več drugih stvari. Najpreje moramo omenjati samostojno zavednost pisateljevo, ali kakor bi dejal kak zlobnež, njegovo domišljavoost. Z viška ti grabi jedno politično stranko za drugo na slovenskem jugu in, predno se moreš odstopiti, leži že mrtva pri tvojih nogah. Na zadnje ti ostaje sam balkanizem, dasi prav za prav niti ne veš, kaj je to, toda pisatelj hoče, da zmaguje konečno balkanizem in zato — zmaguje.

Poleg te pisateljeve lastnosti opažamo v knjižici tudi sledi njegovega razvoja, drugi bi rekli morda kameleonstva; iz pravaša se je izpremenil ta mož v Obzoraša in sedanja zadnja stopinja mu je balkan-

*) Raduj se Florencia, ki si tolika, da po morju in zemlji prostiraš svoje peroti in da se tvoje ime širi po peklu“. Cita. je lep in koga to briga, da ni v nobeni zvezi s predmetom.

stve; kaj še pride, ne vemo. Toda strupeni srd, s katerim brusi pisatelj pravaško in obzoraško stranko, nam priča, da se bo tudi balkanizmu slabo godilo, ko mu obrne Bogdanov hrbet.

Z balkanizmom je po pisateljevih mislih taka-le: „Za Slovence na jugu je sedaj historično važno trenotje. Rešiti jih more jedino ideja celokupnosti. Vsi Slovenci na Balkanu, mej katere blagohotno spadamo po pisateljevih trditvah tudi Slovenci, so jeden sam — balkanski narod in pripadajo jedni sami — balkanski narodnosti. Govoriti smemo le o hrvaškem, srbskem, slovenskem, bolgarskem, bosenskem plemenu, ne pa o narodu. Narod tvorijo vsa ta plemena — jeden sam. (str. 29) Historične individualnosti, o katerih se govori, so brez pomena. Narod ne sme živeti v sami prošlosti, marveč mora zidati bodočnost. (str. 32) O tem, kako naj se ta jedinstvo tudi dejanjski izvede, ni treba še razmišljati. Dovolj je za sedaj, da se določi, kaj se hoče. Najpreje treba znati, kateremu narodu pripadamo, in še le potem iskati sredstev, kako se zjedimo (str. 55). Na uspehe ni gledati; treba se je le oprijeti ideje (str. 5, 8).

In to idejo podaje balkanizem. Vera nas ne more deliti, če se držimo ljudske prislovice: „brat je mil, koje vere bil“ (str. 22). Verski paritarizem, t. j. ravnopravnost vseh ver mej balkanskimi Slovenci mora vladati. Katoličan, razkolnik in muhamedovec naj bodo glede na vero ravnopravni, in stvar je rešena.

cem, ki hočejo le gospodovati. V hrvatskem Primorju se širijo na Reki Mažari, ki so z zvijačo prilastili si to mesto ter segajo že dalje čez mestne meje; v Istri in Dalmaciji pa se šopiri iredenta ter bi rada iztisnila Hrvate in Slovence iz njihovega posestva. In vendar je Slovan tukaj v večini. On je tudi v vsakem pogledu privržen državi in le nanj se more država oslanjati. Pa vendar državna politika ceni druge narode bolje, nego Slované, to nas uči vsakdanja skušnja.

Vkljub temu, da je po državnih dogovorih sklenjeno, da se Dalmacija zedini s Hrvatsko, vendar to vprašanje čaka še dandanes nerešeno državnika, ki bi se podstopil te rešitve. Ves narod hrvatski to želi in politični položaj naše države že skoraj kategorično zahteva, da se to zgodi čim preje. Na iztoku se snujejo ozke zveze med seboj in vse se zbira okoli Rusije. Glas iz Srbije o razširitvi do Jadranskega morja dokazuje nam, kakšno mišljenje se goji v teh straneh. Neobhodno potrebno je tedaj, da se takim osnovam izpodbije temelj; a to je mogoče le s tem, da se povzdigne kraljevina Hrvatska na iztoku naše države do onega ugleda, do katerega bi bila morala že zdavnaj priti, da se je vodila pri nas prava državna politika. Lahko pa bi se bilo dalo to tudi izvesti, ko bi se bili državniki držali državnih dogovorov.

Dalmacija se ima zediniti nemudoma s Hrvatsko in Slavonijo ter tako ojačiti narod hrvatski, ki more biti pravi posrednik z narodi sosednih držav. Hrvati so Slovani, kakor tudi njihovi sosedje na iztoku, niso si različni po jeziku niti po običajih, a niso nikdar hrepeli za tem, da vladajo in zapovedujejo na iztoku, kakor so to Mažari celo javno zatrjevali v svoji premoči, pa se narodom tudi zamerili. Le po Hrvatih bi si mogla naša država na iztoku pridobiti večjo važnost. Pomislimo, da bi Hrvatska, ko bi bila zedinjena, štela do 55.000 km² površine in do 3 milijone prebivalcev, da bi se mogla sčasoma povečati tudi z Bosno in Hercegovino, kar ni neverjetno, ter se tako povečala za 51.100 km² in za 1½ milijona prebivalcev, tedaj vkup čez 100.000 km² površine in do 4½ milijona ljudi.

To je že znamenit faktor v državi sam po svoji pomoči, če računate pa še njegova svojstva kot posrednika z iztokom ter s položajem njegove zemlje, potem je ta faktor neprecenljiv za našo državo. Zalibog da pri nas ni še slovanska politika imela do zdaj kakšnega vpliva v tako važnih vprašanjih, nego da odločujejo o tem možje, ki jim Slovani niso nikdar prirasli k srcu. In vsled tega trpi nedvojbeno naša država v svoji iztočnej politiki. To nas uči zgodovina od časov cesarja Leopolda I. pa do dandanes. Kolikokrat smo se že približali svojemu cilju na iztoku, pa so nas vselej le po naši kratkovidnosti iztisnili od tamkaj, kamor naginjamo. Dajte jedenkrat govoriti Slovanom, izpolnite Hrvatom njih želje, da se zedinijo, in videli bode, da bode iztok naš, ne z orožjem, nego z našim mirnim kulturnim delovanjem ga bomo osvojili. Dajte nam naše je-

dinstvo, ki nam pripada po postavi, katera je potrjena po našem pravičnem vladarju, in videli boste, da je Hrvatska tudi še zdaj tisto glasovito predzidje, kakor je bilo nekdanj, prava obramba države na morju in na suhem. Državniki, ne čakajte predolgo, da ne bi bilo morda prekasno!

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. marca.

Petrolejni kartel. Pred nedavnim je pojasnoval gališki poslanec Szczezanovski razmere pri petrolejski industriji v Galiciji. V najsvetlejših barvah je slikal bedo petrolejskih industrijcev, zahteval varstva za industrijo ter odločno pobijal „neopravičena sumničenja“, češ, da zasleduje skovani kartel oderuške in sleparske namene. Poskušal je lagati, da je od obstoja petrolejskega kartela poskočila cena surovega olja od 1 gld. 50 kr. na 3 gld., torej za 100 odstotkov, in pobijati resnico, da mora vsled kartela inozemski konsument plačati še nekako premijo samo radi tega, da morejo petrolejski trgovci konkurirati z inozemljem. Poslanec Szczezanovski, ki je zbornico v to porabil, da je zagovarjal kartel petrolejskih industrijcev, je sam posestnik petrolejskih studencev in je član petrolejske družbe. Ta akcijska družba se je osnovala pod pokroviteljstvom anglo-banke in znaša njen akcijski kapital tri milijone goldinarjev v 12.000 akcijah po 250 gld. Te akcije so notirale na sobotni borzi 840 gld., torej so ti gospodje ta dan profitirali 7.080.000 gld. V prvih dveh letih svojega obstoja je plačevala družba 25odstotne dividende. To je res zelo veselo zuamenje za akcionarje, toda vpliva pa jako hudo na milijone prebivalcev nižjega stanu, katerim taka sleparija in oderušstvo od dne do dne bolj draži petrolej, ki je splošna potreba nižjih stanov. Kakošne pravice ima vendar peščica kapitalistov, ki se združijo v kartel in na borzi, v prosvitljenem 19. stoletju?

Hrvatska stranka prava. Frakcija omenjene stranke, kateri načeluje znani dr. Frank, je postavila na mesto pokojnega Starčevića v volilnem okraju Delnice-Čabar za svojega kandidata dr. Veljačića, profesorja na senjskem semenišču. Da bi stranka opravičila to kandidaturo, je objavilo klubovo predsedstvo v „Hrvatski domovini“, ki zastopa interese Folnegovičeve frakcije, da ima klubovo predsedstvo po pravilniku pravico do vodstva volitev in sme toraj tudi imenovati dotične kandidate. Ob enem se pa pozivljajo volilci, naj se drže samo tega, kar jim predpisuje zagrebški klub. Kakor se pa poroča z druge strani, živa dr. Frank pri tem poslu kaj malo zaupanja; posebno odločno pa so se mu ustavili pravaši v rojstnem kraju Starčevićem, ki so izjavili, da se nočejo pokoriti njegovim poveljem.

Krtica v Srbiji. Najnovejša poročila iz Belgrada javljajo, da vlada v srbskem kabinetu nespornost razumljenje glede nameravanega posojila, in da je stališče Novakovičevega kabineta zelo omajano. Novakovič je že vložil ostavko. Trdi se, da se je kralj

odločil, v slučaju, ako se kmalu ugodno ne reši imenovano vprašanje, vsprejeti ostavko Novakovičevega kabineta in sklicati interimistično ministerstvo. Koncem tega tedna se vrši v Nišu zadnji ministerski svet, ki ima odločiti o navstali krizi. Novakovič je dobro znano, da za svojo sedanjost politiko nima upati na pomoč kake večje stranke in bi bili toraj brezuspešni tudi vsi njegovi nadaljni koraki. Kako nasprotstvo vlada mej sedanjim kabinetom in strankami, je razvidno iz tega, da so skoro vse izjavile, da hočejo krepko sodelovati na ustavnem vprašanju, ako nastopi novo ministerstvo.

Nemčija in Vatikan. Nedavno smo poročali, da je papež nenadno pozval k sebi vatislavskega knezoškofa, kardinala Koppa. Kakor se poroča v nekem pismu listu „Kreuzzeitung“ je papež izrecno naročil kardinalu, naj zagotovi nemškega cesarja, da vlada v Vatikanu jedino ta želja, da se ohranijo nasproti Nemčiji, posebno pa Prusiji, sedanje prijazne razmere. Da so se razmere v zadnjih letih res precej zboljšale, je posebno veliko pripomogel pruski poslanik v Vatikanu, Bülow, ki živa veliko naklonjenost sv. Očeta. To poročilo je popolno verjetno, kajti sv. Oče želi gojiti sploh z vsemi državami najprijaznejše razmere in je toraj gotovo, da si želi večjega prijateljstva z Nemčijo, kakoršno je vladalo do sedaj.

Italijanska zbornica. Včeraj je napočil za Italijo oni težko zaželjeni dan, ko se je predstavila zbornici nova Rudinijeva vlada in pojasnila svoje nazore glede vojske v Afriki. Dvorana in galerije so bile natlačene polne radovednega občinstva in še celo pred Monte Citorio se je zbrala neštevilna množica ljudstva. O prihodu pomiloščenih političnih kaznjencev Defelice in Boscota so odmevali neštevili pozdravi. — Takoj po otvoritvi seje storita obljubo ravno imenovana poslanca in nato prebere ministerski predsednik Rudini vladno izjavo nastopne vsebine: Vlada si izprosi najprej dovoljenja, da pozdravi hrabre vojake v afrikanski armadi ter jih zagotovi popolnega zaupanja italijanskega prebivalstva, in izjavi, da bi se bila jednaka nesreča pripetila vsaki armadi, bodisi katerega naroda koli, ako bi morala nepripravljena na bojišče. Žrtev častno padlih italijanskih sinov je krasen vzgled za hrabro varovanje italijanskih interesov in časti domovine. Rudini upa, da zbornica pozna težavne razmere, v katerih je nova vlada prevzela državino vodstvo, posebno pa katastrofo v Afriki in ljudsko gibanje v Italiji, ter izjavi, da ne more natančno poročati o zadnjih dogodkih. Pred vsem pa je dolžnost vlade, da skrbi za sedanjost in bodočnost. Odstopivše ministerstvo je prepustilo celo zadevo v Abesiniji generalu Baldisseri ter mu dovolilo, da odstopi Adigrad in Kasalo in prične z mirovnim pogajanjem. Nova vlada je odobrila vse naredbe Mocennija, jedino le novih vojakov ni hotela odposlati, ker ji je general naznanil, da jih ne potrebuje. Rudini izjavlja, da bode nadaljeval od svojih prednikov pričeto pogajanje s kraljem Menelikom modro in previdno, toda odklonil bode vsako ponudbo, ki bi Ita-

Tako načelo privede novo dobo in nove ljudi, ki se bodo smijali našemu Srbstvu, Hrvatstvu, Slovenstvu in Bolgarstvu (str. 43.) Za vzgled si vzemimo idejo Mazzinijevo, ki je zjedini Lahe. Treba nam je pesnikov, vzvišenih mož, značajev. Sedaj nimamo na Balkanu taceh ljudi, pač pa imamo politikov in zato se nam godi tako slabo (str. 63).

Ob kratkem smo sedaj opisali vsebino Bogdanovega „trenutka“. Kolikor moremo soditi iz njegovega spisa, je napolnil s svojimi idejami že nekaj „mladičev“, kakor jih imenuje. V Zadru jih je nekoliko taceh, ki v kavarni „Cosmacendi“ in na izprehodu vžigajo ogenj balkanizma. Zovejo se „Novi Bogomili“. Ti so up prihodnosti. Kdor veruje v božjo previdnost ali pa v prirodne zakone (!), ne potrebuje obupavati (str. 14).

Kaj naj porečemo ti zmesi? Samo dve temeljni pisateljevi trditvi, katerih pisatelj niti ne dokazuje, ker jih je vsesal z istim duhom časa, katerega vplivu se tako krčevito brani, hočemo konečno povzeti:

1. Po pisateljevem načelu je verska brezbriznost (indiferenca) nujno potrebna. Verski paritarizem v narodnem življenju ni pač ničesar drugega, nego goli indiferentizem.

2. Za rešitev in srečo narodovo je prvo načelo državnopravni značaj narodnosti.

Kdor pozna krščanska načela, uvidi takoj, kako

globoka zmota se skriva v teh trditvah. Balkanizem, kakor ga razvija pisatelj, je sanjarija temeljujoč v lažnjivi podlagi. — To naj zadostuje o smeri naše knjižice!

Radi pa priznavamo, da je pisatelj nadarjen in zelo spreten v svojih izvajanjih. Njegovi članki se beró gladko in lepo. Marsikoga bodo brez dvojbe navdušili. Vedno skuša pisatelj vpletati kake „duhovite“ opazke; vidi se mu, da se je učil pri francoskih pisateljih. Nekateri posamni odstavki so res zanimivi.

O izobraženstvu in ljudstvu piše n. pr. (str. 15.):

„V vsakem narodu sta dva dela, dva činitelja: izobraženstvo in ljudstvo. Napredek, progres,* je plod njunega skladnega delovanja. Ljudstvo živi v čustvu, izobraženstvo v misli. Razmerje teh dveh činiteljev označuje trenutje razvitja.

Kako nastaje progres? V kakšnem razmerju mora biti izobraženstvo proti ljudstvu, da narod napreduje? Kakšna je naloga izobraženstvu?

Radikalna razlika mej stališčem sedanjega naraščaja in mej stališčem, katero se povdarja tukaj (t. j. v Bogdanovi knjižici), je pglavitno v odgovoru na ta vprašanja.

Po stališču sedanjega naraščaja mora postati „misel“ izobraženstva, „čustvo“ ljudstva po

* Francoske besede rabi pisatelj s posebno vnamo.

stališču te knjige pa mora postati čustvo ljudstva, misel izobraženstva.“

„Izobraženstvo ne živi svojega, marveč tuje življenje. Iz Evrope čaka onega verbum, po katerem razsvetli ljudstvo. Tja in ne v narod so uprte njegove oči.

Na tamošnjih vseučiliščih srka mladina medli nauk „k o z m o p o l i t i z m a“. Po tamošnjem kalupu krožijo politiki sestave, stranke in listi. Ničesar ni v slovstvu, ni v umetelnosti, ni v politiki, ni samorastlo — naše. Vse je kopija — (stran 17.) — „Evropa in Slovenstvo se borita, kedo izmej njih zavlada hrvatskemu plemenu. Slovenski duh je našel boritelja v vladiku Strossmayerju, zapadni duh pa v Anti Starčeviću“ — (str. 46.).

Takih stavkov bi še mnogo lahko izpisali, a zadostuj še to, kar piše Bogdanov o liberalizmu (str. 22.):

„Liberalizem se morejo igrati samo stari, že utrjeni narodi, kateri se hočejo širiti in osvajati druge, toda nam, mlademu narodu, ki mu ni do osvajanja, marveč do obrambe, ne more donesti liberalizem drugega, nego sužnost. Reci mlademu narodu, naj bode liberalen, to je isto, kod da mu rečeš: Odpri tujcu vrata, da ti zajaše vrat.“

Na vsak način zanimiva je torej označena, na lepem, trdem papirju lično natisnena knjižica.

I. Sovran.

liji ne bila v čast. Sedaj se bode vojska nadaljevala in sicer tako dolgo, dokler ne ustreže koristim kolonij in častnemu čutu italijanskega naroda (!) Kljub temu se ne bo gojila nikaka napetost v zunanji politiki in nihče ne hrepeni po osvojitvi Tigre. Še celo, ko bi jo nam Menelik ponujal, je z ozirom na lastne koristi ne vsprejememo. Tudi pokroviteljstva nad Abesinijo si ne želimo. Ravna se bodev v tem oziru po nazorih, katere sem označil v l. 1891 in 1892, da nam namreč negotov naslov prav nič ne koristi. Vlada želi miru, vendar pa se ne udamo vsakim zahtevam. Ako hočemo doseči tak mir, kakoršen je primeren našim interesom, tedaj moramo nadaljevati vojsko. Vsled tega zahtevamo 140 milijonov lir kredita v pokritje vojnih stroškov do konca tekočega leta. Ta svota se bode pokrila s kreditno operacijo v mejah kraljestva in bo le neznatno obteževala račun za letošnje leto. Dotične predloge bode predložila vlada ob svojem času. Pozornost cele Italije se mora sedaj obračati na Afriko, dokler se ne dosežejo ugodni in častni pogoji. Kar se tiče konečno zunanje politike, bode vlada vedno tako postopala, da si pridobi prijateljev in zaveznikov, katerim je tudi nadalje zagotovljena naša popolna zvestoba. Rudini sklene svoj obširni govor z apelom na jedinstvo italijanskega prebivalstva. Njegov govor je žel splošno pohvalo zbornice in se je skoro soglasno vsprejel predlog, da se izroči nujna vladna predloga komisiji 9 članov, katere imenuje zbornični predsednik. Nato se je seja zaključila mej splošnim odobravanjem. — Jednak govor je prebral Rudini v senatu, koder je bil jednako zbornici, splošno odobravan. — Kakor razvidno iz navedene vladne izjave, bode tudi Rudinijeva vlada nastopila Crispijevo politiko glede ekspedicije v Afriki, ne meneč se za to, koliko tisoč mladih življenj bode še treba žrtvovati za brezkoristno in brezpomembno podjetje, ter zakopala državo v tako ogromne dolgove, da se ne bo mogla več rešiti iz njih.

Anglija. Kakor razvidno iz zadnjih poročil o dogodkih v Afriki, jela se je vmešavati tudi Anglija mej italijansko - abesinske zadeve. S posredovanjem Egiptčanov nameravajo Angleži oprostiti se sudanskih dervišev ter tako prvič pomagati poraženim Italijanom, drugič pa, kar je glavni namen angleškega vmešavanja v afriške zadeve, hočejo tudi sami biti deležni posestev v severni in srednji Afriki. Ta zadeva se obravnava danes v angleški poslanski zbornici. Poslanec Labouchere je namreč vložil interpelacijo glede Egipta. Cela zbornica željno pričakuje odgovora državnega tajnika Curzona o razlogih, ki so vodili ekspedicijo proti Sudanu, katere prve čete bodo dospеле konec tega tedna do Wadi-Halfe. Najstrožje opozicije ima pričakovati vlada od liberalnih radikalcev, kateri so se pri zadnjih dopolnilnih volitvah povzpeli do precejšnje večine, in ki so odločni nasprotniki afriške politike. Mogoče, da se opozicija ne omeji samo na Egipt, marveč na vso zunanjo politiko angleške vlade.

Socijalne stvari.

Pazniki in delavci v tovarnah za tobak.

V državnozbornski seji dne 9. t. m. se je povodom razprave o proračunu za finančno ministerstvo vnela daljša debata gledé položaja paznikov in delavcev v avstrijskih tobačnih tovarnah. Tu navajamo nekaj odlomkov iz govora poslanca Kluna, v katerem je natančno osvetlil jako pomanjkljivo državno skrb za svoje podložnike. Dotični odstavki se glasé doslovno:

O zadevi gledé paznikov in poslovođij v tobačnih tovarnah bi bil že omenil v odseku, ko bi mi bila znana peticija, katero so predložili pazniki glavnemu ravnateljstvu tobačne režije. Zvedel sem pa o njej še le tedaj, ko je bil rešen v odseku proračun za leto 1896.

Že v letu 1893 so se obrnili pazniki vseh avstrijskih tovarn na tobačno režijo s prošnjo za zboljšanje in preosnovo njihovih plač. To se jim je sicer obljubilo, toda, skoro gotovo vsled smrti bivšega gospoda ravnatelja, ne izvršilo. V mesecu septembru lanskega leta so pazniki opetovano ponovili svojo prošnjo in čakajo še sedaj zaupne njene rešitve.

Sedaj gotovo upam, da bode visoko ministerstvo to prošnjo blagohotno uvaževalo. Dodejal bi le v njeno utemeljitev še nekaj besedij k temu, kar je pripomnil moj predgovornik. Pazniki so nastopili mesto nekdanjih pomožnih slug (Nachsteher). Ti morajo opravljati njihovo službo, imajo iste dolžnosti, niso pa dobili istih plač, kajti prvi so bili z dekretom nastavljeni, so imeli stalno mesečno plačo

in v starosti pravico do pokojnine, katera je prešla tudi na njihove vdove. Pazniki pa imajo tedensko plačo 7 gld. 50 kr. do k večjemu 10 gld. Ti so tudi mnogo na slabšem, kakor sedanji poslovođje, ki dobivajo z aktivitetno doklado vred 500, 625 in 750 gld. plače na leto. Pazniki so nadalje uvrščeni v kategorijo delavcev, skoravno morajo nadzorovati delavce in skoravno se zahteva od njih določena šolska omika, ker jih rabijo v mnogih slučajih v pisarniški stroki in mesto pomožnih uradnikov. Biti morajo dostojno in čedno oblečeni, da se morajo ločiti od delavcev, toda njihova plača ni taka, da bi mogli pokriti z njo svoje potrebščine, kajti večkrat imajo delavci in delavke večje dohodke, nego pazniki. Dalje je pripomniti, da postane kandidat še le po petletnem službovanju delavski paznik in še le od tega časa nadalje zamore upati na službo poslovođje.

Se večja se nam pokaže razlika mej paznikom in poslovođjo ob času bolezni. Opozoriti mi je treba le na to, da ne dobi paznik, ako je tri dni v tednu bolan, nikake plače, skoravno mu je določena tedenska plača. Za te dni pa tudi ne more zahtevati nikake podpore iz bolniške blagajne.

Še slabše pa je s skrbjo za starost. Vdova bivšega pomožnega sluga (Nachsteher) ali sedanjega poslovođje dobiva od države večjo pokojnino, kakor pa paznik po 40letnem službovanju.

V smislu odloka vis. finančnega ministerstva z dné 2. novembra 1891 št. 38.931 dobi paznik miloščino, sedaj v zvišanem dnevnem znesku in sicer pri 15 do 20letnem službovanju 18 kr., pri 20 do 30letnem 21 kr., pri 30 do 40letnem službovanju 25 kr. in pri službovanju nad 40 let 30 kr. na dan. Nasprotno pa dobiva vdova poslovođje, ako je služil njen mož vsaj 10 let z letno plačo 400 gld., 14 gld. pokojnine na mesec, toraj 5 gld. več nego paznik po 40letnem službovanju.

Poleg tega je služba paznika v mnogih tovarnah mnogo težja kakor kakega poslovođje. Pričakovati je toraj, da vlada, ki namerava ravno sedaj uravnati plače in pokojnine uradnikov, pri tem poslu gotovo ne bode pozabila onih, ki s svojim poslovanjem veliko pripomorejo k sijajnim vspehom, ki jih zamore pokazati tobačna režija. To se pa lahko zgodi s pomnožitvijo poslovođij in konečno preosnovo pazniških mest.

Jaz menim, da bode tobačna režija pri takih sijajnih vspehih ozirala se tudi na naprave v korist in varstvo delavcev in da bode prišla po daljših strogih prevdarkih na to, da potreba gotove organizacije in stalnosti, in da bode smatrala imenovane naprave ne kot prostovoljne, ampak kot take, katere jej zapoveduje dolžnost države do delavcev. Vlada pa tudi ne sme pozabiti na zboljšanje delavskih plač, kakor že navedeno v odsékovem poročilu, in to povsodi, koder to zahtevajo krajevne in draginjske razmere.

Konečno se je vsprejela in izročila budgetnemu odseku naslednja resolucija:

„Visoka vlada se pozivlja, naj nujno in dobrohotno dela na to, da se definitivno nastavi sedanji pazniki v c. kr. tobačnih tovarnah kot poslovođje ter razširijo določbe glede pokojnin poslovođij tudi na sedanje aktivne paznike.“

Slovstvo.

Letopis „Slovenske Matice“ za l. 1895.

Uredil Anton Bartel.

Letošnji letopis nam objavlja 5 zanimivih spisov. Profesor L. Pintar nam je priobčil svoje „slovarske in besedoslovne paberké“, ki jih je većinoma povzel iz domačega mu poljanskega narečja, ali pa si jih je zabeležil ob raznih prilikah. Pisatelj nam ne objavlja samo posamnih besedij, ampak navaja tudi vzglede, kako da se v narodni govorici te besede rabijo. Mnogo besedij je vrlo zanimivih, in mnogo je izrazov, ki se bodo prav dobro uporabili pri eventualnej izdaji Pleteršnikovega slovarja.

„Jurij Lenkovič“. (?—1601.) Spisal Ivan Steklasa. — Naš junak, sin glasovitega Ivana Lenkoviča, se je vrlo odlikoval v neprestanih bojih s krutimi Turki, tako da so ga l. 1593. po smrti Andreja Turjaškega imenovali generalom in vrhovnim vojaškim zapovednikom Vojaške Krajine, mej tem ko ga je že leto prej cesar Rudolf II. postavil tudi za deželnega glavarja kranjskega. Ker kristijani niso dobro porabili slavne zmage pri Sisku, so jih še vedno napadali Turki. Zlasti hudo so se borili Turki in kristijani za tri mesta, namreč: Petrinjo na Hr-

vaškem, Klis v Dalmaciji in Kanižo na Ogerskem. Nadrobno opisovanje teh bojev tvori vsebino skoro celega spisa. Lenkovič pa ni bil samo hraber vojak in izvrsten vojskovodja, bil je tudi goreč katoličan, ki je za Tomažem Hrenom gotovo največ pripomogel v to, da se je protestantizem na Kranjskem kolikor moč zatrl. Umrl je l. 1601. in bil pokopan pri sv. Jakopu v Ljubljani. — Razprava je pisana prav zanimivo in nam pojasnuje kos naše, žal da tako malo poznane zgodovine.

Jož. Apih nadaljuje v lanskem letopisu pričeto razpravo: „Ustanovitev narodne šole na Slovenskem“. V tem delu nam pisatelj pripoveduje, kako da se je vlada za časa cesarice Marije Terezije trudila ustanoviti „narodne“ ljudske in tudi višje šole na slovenskem Primorskem, Stajerskem, Koroškem, seveda z nemškim učnim jezikom. Po vseh kronovinah pa so se jej stavile mnogotere zapreke, ali od strani ljudstva, ki je zahtevalo pouka vsaj v veronauku v materinem jeziku, ali učiteljev samih, ki so se deloma potegovali za opravičene želje naroda, deloma si hoteli zboljšati plače; mnogokrat se je državi uprla tudi cerkvena oblast, ker je vlada vsled pomanjkanja denarja stezala roke po cerkvenem premoženju. — Po Mariji Tereziji je nastopil vlado cesar Jožef II., ki je bil glede šol skoro istih nazorov ko njegova mati, le da je „zahteval, da se podredi i veronauk izključno državnemu nadzorstvu, da je popolnoma izključiti vpliv cerkve na šolo sploh; kjer pa sodeluje cerkev pri šoli, naj stori to kot zgolj organ države“. Mnogo nedostatkov je imel jožefinski zistem, ki je pod „narodnimi“ šolami umeval ponemčene, verskemu duhu odtujene šole, in ki je ostal v veljavi do l. 1805., v katerem letu se je izvršila važna preosnova na polju narodnega šolstva. — Razprava je pisana prav živo in nepristransko.

„Drobiž iz starejše književnosti slovenske“. Spisal dr. Vatroslav Oblak. — Proti-reformacija je koncem XVI. stoletja zadušila evetučo protestantsko književnost; v kljub temu pa se je ohranilo v podklosterski okolici na Koroškem nekaj luteranov, ki so kaj pridno prepisavali protestantske knjige. L. 1784. so celo izdali nad 200 strani broječo knjigo: „Kristianske bukvice itd.“, ki je pa le posnetek nekega Dalmatinovega molitvenika. Tej knjigi je privezanih 14 starih, že dobro umazanih listov pisanih cerkvenih pesmij — mala rokopisna pesmarica, ki obsega 13 cerkvenih pesmij, prepisanih iz stare protestantske pesmarice. — Še dve knjižici nam opisuje pisatelj, namreč: „Agendo“ iz l. 1585., ki je že zelo redka, in pa kratek vitemberšk katekizem, istotako iz l. 1585.

Dr. K. Strekelj nam je priobčil dosedaj še „neizdano Vodnikovo pesem“: „Planšar“.

„Biblijografijo slovensko“ za leto 1894. nam je sestavil prof. R. Perušek.

Neumorno delujoči tajnik Matice, Evgen Lah, nam poda najprej kratko zgodovino društva v tretjem desetletji njenega obstanka (1885—1894) iz katere razvidimo, kako je v tem času delovala Matica pod predsedniki: dr. Jos. Poklukarjem, Josip Marnom in sedanjim njenim predsednikom Franč. Levcem; nato sledi nadrobno poročilo o delovanju Sl. M. v l. 1895.

Iz računskega poročila povzamemo, da je imela Matica koncem l. 1894. razven ustanov še 58.006 gld. imovine. Imenik nam priča, da je imelo društvo v zadnjem letu 2713 društvnikov: 6 častnih, 281 ustanovnikov, 2406 letnih in 20 naročnikov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. marca.

(Okrajni glavar zoper ministra.) Poljedelski minister grof Ledebur si prizadeva vpeljati gospodarske zadruge v Avstriji in zato skuša vse kroge zanimati za to res dobro napravo. Z veseljem je pozdravljal govore državnih poslancev za ustanovitev takih zadrug in gotovo pozdravlja še z večjim veseljem vse pojave poljedelcev v prosepah gospodarskih zadrug. Kakor misli in deluje poljedelski minister, tako bodo delovali tudi nižji c. kr. uradniki, bi sodil človek zdrave pameti, a — zmotil bi se močno. Evo dokaza! Dobrepoljci so sklenili ustanoviti prostovoljno tako gospodarsko zadrugo, kakor je namerava vlada, in so zbrali nekoliko moč v to, da pripravijo vse potrebno. Ta odbor se je trudil pošteno, da premaga začetne težave, katerih je veliko vzlasti z ozirom na vkoreninjenje predsodke naših ljudi, a mesto podpore od strani c. kr. okrajnega glavarja kočev-

skega pl. Thomanna, je moral čutili najhuje nasprotovanje. Komaj je namreč izvedel okrajni glavar pl. Thomann, kaj nameravajo storiti dobrepoljski možje, bil je takoj na mestu možem metat vsakovrstna polena pod noge. Za danes omenimo, da je vsakovrstno vplival na posamezne ter jim odrekoval sodelovanje in konečno je prepovedal porabiti šolsko sobo za prvi ustanovni zbor gospodarske zadruge, za kar pač ni imel najmanjšega vzroka. Drugod se namreč celo politični shodi vrše po šolah in nima politična oblast nič proti temu, tukaj pa je stvar zgolj gospodarskega pomena in vendar ji glavar nasprotuje. Ali je tako delovanje okrajnega glavarja kočevskega v smislu intencij poljedelskega ministra, ki jih ima glede gospodarskih zadrug? Ako se mi dobrepoljski možje hočemo mirno med seboj posvetovati, kako bi si opomogli, da bi svoje dolžnosti ložje spolnovali, davke in priklade za šole in vojsko itd. ložje plačevali, tedaj pa pride okrajni glavar, nas prežene iz naše šole, kakor da bi kakovi tuji rovarji delali spletke zoper cesarja in državo. Tako deluje pl. Thomann v smislu ministra Ledeburja. Lep pogled v prihodnost. Gospodarske zadruge bodo izvrstno vspevale, ako jih bodo možje Thomannove vrste imeli v rokah. Gospodu glavarju pa svetujemo, da naj gre v zaslužen pokoj, ker ne razume več potreb časa, žaloval ne bo nikdo po njem ne zgoraj ne spodaj.

(Deželni primarij dr. Šlajmer) je, kakor se nam poroča iz Zagreba, hvala Bogu popolno ozdravel vkljub dolgotrajni in nevarni bolezni. Vrne se v Ljubljano po Veliki noči ter prične zopet svoje zdravniško delovanje.

(Slovensko gledališče.) Sinoči je imelo občinstvo priliko pokazati svoje simpatije za gospodično Jungmanovo. Akopram je v „Carmen“, poleg eiganke v „Trubadurju“ najbolj blizu umetniške višine, bilo je gledališče za benefico slabo obiskano. Ker smo vedno pohvalno omenili vsak nastop gospodične Jungmanove, kajti noben ni bil slab, takó ne smemo zamolčati, da splošno ne ugajajo nekatere posebnosti v njenem petju, ki prečestokrat pokrijejo čistost in jasnost melodije. Predstava je bila slaba, pelo se je preveč površno. Beneficijantinja je dobila, kakor obligatno, precéj cvetk in dovolj ploska. — Jutri se poje na korist zaslužnega kapelnika g. Hilarija Beniškega „Faust“. Vrli kapelnik zasluži, da se njegov trud dejanski pripozna! —

(„Slovenski Narod“ — vzor značajnosti.) Naš dični „Narod“, ki vtika svoj dolgi nos v vsako stvar, naj ga briga ali pa ne, se je v svojih „dovtipnih“ mušicah — lucus a non lucendo — spominjal tudi nas. Objavil je namreč dne 30. januarja t. l. „Mušico“ naslednje vsebine: „Daničar: Hm, jeden je že izstopil iz „Danice“, pa še šest drugih hoče izstopiti, hm... koliko nas potem še ostane? Šest! Izvrstno... tem večja bode dividenda!“ — To skromno duševno detece še skromnejšega „Narodovega“ dopisuna nam samo zase pač ni delalo mnogo preglavice. Vender se nam je zdelo potrebno, da tudi v tem malenkostnem slučaju skrbno čuvamo svoj ugled pred svetom in zato smo poslali omenjenemu dnevniku stvaren popravek. Toda „Narod“ ga ni priobčil. Pač pa je njegov upravnik v zasebnem pismu javil predsedniku „Danice“, da popravek baje ni bil adresovan na uredništvo, temveč na upravništvo „Naroda“, zajedno pa pristavil, da se je z avoj pisma zgubil. — Dasi smo za trdno prepričani, da nas je vrli „Narod“ s tem hotel le nekoliko podražiti, vender smo mu nato poslali naslednje pismo: „Dunaj, dne 11. svečana 1896. Slavno uredništvo! Z ozirom na notico, katero je „Slov. Narod“ dne 30. jan. 1896 priobčil pod naslovom „Mušica“, smo Vam s pismom z dne 2. februv. 1896 poslali stvarni popravek, ki Vam je faktično došel v roke. Kljube temu ga niste priobčili. Pač pa je Vaš upravnik gosp. Alojzij Rant dne 5. februv. 1896 pisal podpisaneu predsedniku „Danice“ ter mu naznanil, da je naš popravek mesto na uredništvo bil adresovan na upravništvo Vašega lista, ter mu zajedno zatrdil, da je slavno uredništvo prav isti dan pismeno od nas zahtevalo pojasnila. Tega pisma do danes prejeli še nismo. Nikakor nam ne pristuje na tem mestu preiskovati, v koliko je vsa zadeva bila dogovorjena mej uredništvom in upravništvom Vašega lista, le toliko pripomnimo že tukaj, da v smislu zakona nikakor nismo dolžni depošiljati Vam nov popravek. Toda, dasi smo prepričani, da smo svoj prvi popravek adresovali na uredništvo Vašega lista, in dasi je

tedaj pravica na naši strani, vender ne maramo povzročati nepotrebnega prepira; zato reproduciramo svoj popravek in zahtemo zajedno, da nam v smislu § 19. tisk. zak. blagovolite potrditi njegov prejem. — Popravek. Slavno uredništvo! Z ozirom na notico, katero je Vaš dnevnik „Slov. Narod“ v br. 24. z dne 30. jan. t. l. priobčil pod naslovom „Mušica“, zahteva podpisani odbor slov. kat. akad. društva „Danica“, da se priobči v navedenem dnevniku v smislu § 19. tisk. zak. naslednji stvarni popravek: Ni res, pač pa nepotrebno izzivanje in grda laž je, da se bode vsled izstopa jednega člana povišala dividenda ostalih članov, kajti naše društvo ni in nikdar postalo ne bo družba na delnice, „Daničarji“ nismo in nikdar tržili ne bomo s svojimi načeli! Na Dunaji, dne 11. svečana 1896. Za odbor slov. kat. akad. društva „Danica“: Levičnik m. p., t. č. predsednik. Toda „Narod“ je tudi sedaj mislil: „Schweigen ist Gold.“ Še celo zahtevanega potrdila o prejemu predstojajočega pisma nam ni blagovolil vpsolati. Sedaj pa je sklenil društveni odbor to stvar predložiti slovenskemu občinstvu, da le to nepristransko razsodi, kje je moštvo in značaj, kje pa „frazelomstvo“ in podlo natolcevanje. Da bi to zadevo tirali pred porotno sodišče, se nam ne zdi umestno. Menimo, da bode vsakomu, kojemu je do resnice, zadoščalo, ako to novo zajče junaštvo „Naroda“ ad augendam gloriam eius na temu le mestu pribijemo. Sicer pa naj si „Narod“ jedenkrat za vselej zapiše za svoja kosmata ušesa, da se mi ne mislimo ž njim spuščati v nikakoršno polemiko, ampak da bomo odsihdob vsakošno izzivanje od te strani odbijali z dostojnim — preziranjem. Zamaui iščeš pri noreu pameti, še težje pa najdeš pri „Narodu“ moštva in značajnosti. Na Dunaju, dne 16. ga sušca 1896. Za odbor slov. kat. akad. društva „Danica“: Levičnik, t. č. predsednik, F. Ilovar, t. č. tajnik.

(„Glasbena Matica“.) Gospodje člani moškega pevskega zbora opozarjajo se, da se udeležé polnoštevilno današnje vaje, katera bode ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. — Jutri, četrtek, vršil se bode ob 1/2. uri popoldne v „Narodnem Domu“ razgovor o vožnji na Dunaj; ob jednom razglasi se skupni program ter naznanijo posameznikom stanovanja. Gledé važnosti pričakuje se polnoštevilna udeležba celega zbora. — Tisti, kateri se hočejo pridružiti pevskeu zboru in nimajo še za k posebnemu vlaku potrebnih legitimacij, opozarjajo se, da se le-te dobé samo še jutri pri društvenem vodstvu; isto velja o vstopnicah h koncertoma. — Tudi se še jedenkrat naznanja vsem udeležencem, da se posebni vlak odpelje ob 1/2. 11. uri zjutraj, ne popoldne, kakor je bilo prvotno razglašeno.

(Vozni red za posebni vlak na Dunaj) pri izletu „Glasbene Matice“ se je tako le določil:

Odhod iz Ljubljane	20. t. m. dopoldne 10:30
Prihod v Litijo	11:09
Odhod iz Litije	11:10
Prihod v Zagorje	11:32
Odhod iz Zagorja	11:33
Prihod v Zidani most	11:56
Odhod iz Zidanega mosta	popoldne 12:01
Prihod v Celje	12:35
Odhod iz Celja	12:40
Prihod v Poličane	1:28
Odhod iz Poličan	1:31
Prihod v Maribor	2:18
Odhod iz Maribora	2:23
Prihod v Gradec	4:—
Odhod iz Gradea	4:38
Prihod v Bruck ob Muri	5:53
Odhod iz Brucka ob Muri	5:59
Prihod v Mürzzuschlag	zvečer 7:18
Odhod iz Mürzzuschlaga	7:46
Prihod na Dunaj	po noči 11:—

(Razmere na ljubljanskem magistratu.) Graška „Tagespost“ je jako dobro poučena o razmerah v ljubljanskem mestnem zboru. Piše namreč, da bode pri dopolnilnih volitvah v mestni zbor zmagali v vseh treh razredih „narodni liberalci“, da bo po dovršenih dopolnilnih volitvah odstopil župan Grasselli, ki je bil v zadnjem času večkrat v nasprotju s svojo stranko, da ga bode pa „Narodovci“ lepo oskrbeli, ker mu bode naklonili mesto ravnatelja pri vžitinskem zakupu z letno plačo 3000 gld. ter da bo za župana izvoljen poslanec Ivan Hribar. — O vsem tem že tudi vrabei cvrče po ljubljanskih strehah. O tem bomo svojedobno poročali še obširneje.

(Iz celovške škofije.) Predmestno župnijo sv. Lovrenca v Celovcu je dobil č. g. Anton Mikuluš, dosedaj ekspozit v Rajbeljnu.

(„Ljubi gospod cesar!“) Devetletni učenec v Rokitnici na Češkem je poslal Nj. Veličanstvu dopis, ki se glasi: „Ljubi gospod cesar! Kadar pridejo k nam kadetje in vojaki na dopust, imam nad njimi vselej veliko veselje in želel bi tudi sam vojak postati. Moj oče so bili orožnik, morali so po noči hoditi na stražo, prehladili so se in so zdaj umrli; moja mati tudi. Zdaj imam drugo mater, ki je prav dobra. Podučuje v šoli, uči dekleta plesti. V šoli se učim prav dobro, lahko poprašate g. učitelja. Poljubim Vam roko, ljubi gospod cesar in ostanem Vaš Karol Schmidt, učenec III. r. v Rokitnici.“ Iz kabinete pisarne so naročili na to okrajnemu glavarstvu poizvedeti o dečkovih razmerah. Gotovo mu bo izpolnjena želja, da ga cesar vzame mej svoje kadete vojake.

Društva.

(Večernica poučno-zabavnega delavskega društva.) — [Konec.] — Igra „Ogljar“, ki se je nato predstavljala, je po naši sodbi vse, s čemer se je preje posamič izkazalo poučno-zabavno društvo, strnila v lepo celoto, v najnadobudnejši izraz društvenega življenja. Doprane igralce ima, ki so že daleč preko diletantskih poskusov, to je pokazalo, zraven pa še znamenitejši pojav — da jima v svoji sredi nadarjenega pisatelja. Društveni član g. I. Altman je namreč izvirno spisal omenjeno igro. Lesni trgovec Hrastar, trd, sebičen mož, spodi iz službe svojega žagarja Jakoba, ker mu je nekaj desk preozko našagal. — Jakob, oče precejšnji rodbini, po značaju nagle in gorke krvi, prosi odpuščenja. Ker ga Hrastar brez usmiljenja osorno odžene, sklene se maščevati. S stene skrivši ugrabi Hrastarjevo puško in razburjen odide. Zvečer pride k Hrastarju po trgovskih opravkih lesotržec Menda. Ravno mislita iti spat, ko počí puška in Menda se zvrne, v roko ranjen, na tla. Jakob, zločinec, ubeži namenjen v gojzd usmrtiti samega sebe; na potu ga pa ustavi ogljar Luka, blag starec, ko se ravno hladi pred svojo koč. Takoj spozna, da se je moralo nekaj hudega pripetiti. Kmalu se mu Jakob izpove. Luka ga tolaži in mu skuša z resno-svarljivimi besedami obuditi kesanje nad zločinom. Svetuje, naj gre domov in naj ne kaže nobenega razburjenja. — Drugi dan zasledujeta Menda in Hrastar s svojim hlapcem Janezom zločinca. Tudi pri ogljarju povprašata. Janez najde po naključju v sobi puško svojega gospodarja; misleč, da so našli pravega zločinca, vlečejo ogljarja seboj na Hrastarjev dom, kjer ga varno zapro. Jakob, ki ga grozno peče nemirna vest, pride po delavsko knjižico k svojemu bivšemu gospodarju; stražnik pa prihaja ravno takrat po ogljarja. Ke pripeljejo starega Luka in ko ta vidi nesrečnega, skrajno razburjenega Jakoba, se sklene popolnoma žrtvovati nanj in izreče, da je sam zločinec. To tako pretrese navzočega Jakoba, da z glasnim krikom pade mrtev na tla. Planinski pastir prihiti, ker je čul, kaj se je zgodilo z ogljarjem, in priča, da je bil ogljar takrat doma, ko je počila puška. Hrastar ga zato prosi odpuščenja in obeta, da noče biti nikedar več tako osoren in trd proti svojim delavcem. To je vsebina igri, ki ima brez dvojbe mnogo dobrega zrna. Poleg resnih značajev nastopata tudi veseli pastir in „vinski bratec“ — občinski stražnik v razvedrilo poslušalcem. Vpletenih je tudi nekaj pesmic; — ogljar, pastir in stražnik razkrivajo v njih svoja čuvstva. Igralo se je „comme il faut.“ Naslovno vlogo je imel g. Kranjec in jo je res mojsterski rešil. On, Altman (Jakob) in M. Vahter (stražnik) so imeli najvažnejše značaje. Vsem trem moramo iskreno častitati, kakor tudi ostalim igralcem Perkotu (Hrastar), Sušteršiču (Mendi), Rebolju (pastirju) in J. Vahterju (Janezu), ki so prav tako v dovršeno-naravnih maskah izvršili svojo nalogo. Taka predstava zasluži širšega zanimanja, tako smo si mislili pri odhodu in v to misel smo vklepali željo, naj bi mlado društvo kmalu dobilo tudi zunanje prilike v ta namen.

(Kranjski veteranski kor) imel bode v nedeljo, dne 22. marca t. l. ob 9. uri popoldne v mestni dvorani svoj občni zbor.

Telegrami.

Dunaj, 18. aprila. Cesar je vsprejel včeraj zunanega ministra grofa Goluhovskega in na to ministerskega predsednika v daljši avdijenci.

Dunaj, 18. marca. Včeraj so se zaključile škofovske konferencije.

Dunaj, 18. marca. Pred sklepom včerajšnje seje je poslanec Steinwender govoril za železnico čez Ture in polemizoval proti onim, ki trdijo, da bi bila ta železnica le

Nemčiji v korist. Koroški poslanec Rainer je govoril za železnico čez Karavanke. Poslanec Spinčič in tovariši so interpelovali naučnega ministra zaradi jezikovnih razmer v isterskih ljudskih šolah. — Prihodnja seja v petek.

Dunaj, 18. marca. Uradni list pravosodnega ministerstva objavlja določbo najvišjega sodnega dvora, kamor se je za-njo obrnilo pravosodno ministerstvo, po kateri se smejo objavljati resnična poročila o javnih razpravah državnega zbora tudi če se omenjeni govori niso govorili nemški ter je vsako subjektivno ali objektivno kazensko zasledovanje gledé tega izključeno.

Dunaj, 18. marca. Odsek za volilno preosnovo je rešil v današnji seji vse končne točke vladne predloge, izvzemši dostavek, ki obsega opravičnik za volitve. — Gospodarski odsek je dokončal debato o vladni predlogi glede stanovskih zadrug in izvolil posl. Marcheta za poročevalca.

Dunaj, 18. marca. Včeraj se je vršil občni zbor kmetijske družbe. Vdeležili so se ga mej drugimi minister grof Ledebur, zbornični podpredsednik Abrahamovič, grof Falkenhayn in več zastopnikov namestništva, deželnega odbora ter mest Zagreb, Brno, Gradec, Ljubljana, Linc, Krakovo, Levov in Otava. Predsednik Doblhoff se je zahvalil ministru za obisk in blagohotnost do kmečkega stanu, na kar je minister izjavil, da bode vedno podpiral najrevnejši stan.

Dunaj, 18. marca. Včeraj se je vršil shod železniških uradnikov, katerega se je udeležilo 1500 oseb. Vsprejela se je resolucija, v kateri se izraža potreba enquete železničarjev, pri kateri bi se stavile zahteve gledé zboljšanja plač, preosnove službene pragmatike in pokojninskih razmer.

Orel, 18. marca. V pokrajini Orel je minulo viharo noč vsled velikih sneženih zametov zmrznilo 130 oseb. Poginilo je tudi več konj in goveje živine.

Pariz, 18. marca. V včerajšnji seji ministrskega sveta je naznanil zunanji minister Berthelot, da je prejel pismo od angleškega poslanika Dufferina, v katerem se objavlja načrt ekspedicije v Dongali. Minister je pripomnil, da je opozarjal poslanika na mogoče slabe posledice omenjenega podjetja v Afriki.

Pariz, 18. marca. V včerajšnji seji je poslanska zbornica po daljši debati s 425 proti 69 glasovom vsprejela ves vladen načrt glede svetovne razstave.

Petrograd, 18. marca. Ruska brzojavna agentura poroča, da odstopi po končanih moskovskih slavnostih dosedanji vojni minister Wanovski in pride na njegovo mesto general Kuropatkin.

Rim, 17. marca. „Italie militare“ objavlja ministerijalno potrdilo o junaški smrti generalov D'Abormida in Arimondi.

Rim, 18. marca. V senatski zbornici je prebral ministerski predsednik Rudini isto izjavo, kakor v poslanski zbornici, ter predlagal, naj se angleškemu in rumunskemu parlamentu izreče zahvala za njihove simpatije. Predlog se je vsprejel soglasno.

Rim, 18. marca. Listi poročajo, da je general Baldissera izročil ministerstvu svojo ostavko. General Ellena pride 25. marca v Rim. Dobil je trimesečni odpust, potem bo vpokojen.

Rim, 18. marca. „Agenzia Stefani“ se poroča iz Masave 17. t. m.: Položaj je nespremenjen, zdravstveno stanje italijanskih čet je ugodno. Negus je še vedno v Entiscio (!). Velika italijanska karavana je dospela včeraj srečno iz Kasale.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
zaenamovanih
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Zobobol olajšujejo
zobne kapljice lekarja Plocollja v Ljubljani (Dunajska cesta),
katere so bile odlikovane z Najvišjim priznanjem Nj. c. in kr.
Visokosti prejšnje gospé prestolonaslednice-vdove nadvojvodinje
Štefantije.
Steklenica velja 20 kr 126 (50-5) 6

Umrli so:
16. marca. Helena Pust, tesarjeva vdova, 90 let, Hradeckega Vas 19, ostarelost.
17. marca. Karol Pfatschbacher, polirjev sin, 3¹/₂ leta, Krakovski nasip 10, nephritis.

Tujci.
16. marca.
Pri **Stonu**: Jelačić, Lodwinsky, Hess z Dunaja. — Sliber iz Sele. — Meyer iz Dun. Novega Mesta. — Dressler, Pilz iz Jablonca. — Doganotz, Hočevar iz Vel Lašič. — Lapajne iz Idrije. — Jurca iz Postojine. — Preysl iz Milana. — Sitte iz Bora. — Rupert iz Celovca. — Mlekuž iz Starega Trga. — Scalettari iz Gorice. — Pehare, Bernheim, Terni, Weislein iz Trsta. — Močnik iz Kamnika. — Pehare iz Senožel. — Cades iz Poljan. — Košmelj iz Železnikov. — Dereani iz Kamnika. — Goeken iz Trbiča. — Mollach iz Schwanberg-a. — Valenčič iz Trnovega. — Hruša iz Lipice.
Pri **Maliču**: Fussek, Rubin, Kohn, Haas, Königstein in Spitzer z Dunaja. — Traut iz Tridenta. — Hrenn iz Celja. — Stein iz Peterburga. — Stein iz Prage. — Lehne iz Gradca. — Replč iz Št. Vida. — Gaggl iz Beljaka. — Gruntar iz Ribnice. — Wucherer, Ahačič iz Lesec. — Pirnat iz Zatičine.
Pri **Lloydu**: Abbriatoo iz Gradca. — Kukec iz Žalca. — Kočevar iz Vel. Lašič. — Rozman iz Novega Mesta. — Weber iz Sopronja.
Pri **Juznem kolodvoru**: Hlauschek iz Mosteca. — Holavšek iz Genfa.
Pri **avstrijskem caru**: Puša iz Cirknega. — Neskovits z Dunaja.

Tržne cene v Ljubljani
dné 18. marca

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st. . . .	8 —	Špeh povojen, kgr. .	66 —
Rež, "	7 20	Surovo maslo, " . .	80 —
Ječmen, "	6 50	Jajce, jedno	2 —
Oves, "	6 80	Mleko, liter	10 —
Ajda, "	7 50	Goveje meso, kgr. .	64 —
Proso, "	6 50	Telečje " "	64 —
Koruza, "	5 50	Svinjsko " "	64 —
Krompir, "	2 60	Kostrunovo " " . .	40 —
Leca, hktl. . . .	10 —	Piščanec	65 —
Grah, "	10 —	Golob	22 —
Fizol, "	11 —	Seno, 100 kgr. . . .	2 30
Maslo, kgr. . . .	90 —	Slama, 100 "	2 70
Mast, "	70 —	Drva trda, 4 kub.m.	6 50
Špeh svež, " . . .	62 —	" mehka, 4 " " . .	4 80

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
17	9. zvečer	740.6	5.9	sr. jzah.	jasno	
18	7. zjutraj	740.3	1.0	sr. svzh.	skoro oblč.	0.0
	2. popol.	738.3	14.0	pr.m. jzah.	"	

Srednja včerajšnja temperatura 7.2° in za 3.4° nad normalom.

Društvo pogrebne bratovščine sv. Jožefa
bode imelo
19. sušca, t. j. na sv. Jožefa popoldan ob 4. uri
v šolski sobi tukajšnjega frančiškanskega samostana svoj
letni občni zbor,
h kateremu so vsi možki udje povabljeni.
219 2-2 **Odbor.**

Na prodaj je prav po ceni krasen, črno-barven in z bisernicami vdelan
glasovir
imajoč **krepak izvrsten glas.** — Tudi razne druge **glasovirje** in **pianino daje v najem**
Ferd. Dragatin, 216 2-2
ubiralec glasovirjev v Ljubljani, Florijanske ulice 50.

Konrad Hopperwieser-jev c. kr. priv. zavod za izdelovanje orgelj
v Gradcu, Lendplatz 27,

se priporoča v izdelovanje novih orgelj v poljubni velikosti (s patentovano tipalno registraturo), pa tudi v prenavljanja in popravljanja starih orgelj.
Ker sem se strokovno izvežbal v največjih in najsloviitejših zavodih za izdelovanje orgelj v Nemčiji, kakor so: **E. F. Walcker** v Ludwigsburg-u, **W. Sauer** v Frankobrodu in **F. G. Weigle** v Stuttgart-u, torej morem takó gledé na umetniško izvršitev in trpežnost, kakor tudi gledé na uporabo najboljših priznanih novostij kar najboljšé ustrešiti. — Priporočila pisma so na razpolago. — **Dolgoletno jamstvo, zmerne cene, poštna postrežba.** 23 26-20

Menjalnica bančnega zavoda
Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Križev pot
z ličnim okvirom vred, 95 cm. visok. popolno
izgotovljen, je na prodaj za nizko ceno
65 goldinarjev.
F. R. T O M A N,
podobar in pozlatar v Ljubljani,
Križevniški trg št. 1. 220 3-1

Svetovnoznano je

Chicago namizno stensko ali potno budilo s hrupno pripravo, katero tako dolgo zvoní, da se imejitelj zbudi. Ne potrebuje nobene poprave, ker je vse jekleno. Okrov je srebrno-nikelnat, pozlačena fasada, samo I. vrste s polnem jamstvom, da dobro gré. Cena 2 gld., s kazalcem dneva 2 gld. 50 kr., s ponoči se svetlečim cifernikom 30 kr. več. **Novo!** Ura „Globe“, ki bije namesto budila 3 gld. 25 kr., stoječa ura ali za obesiti, 18 cm. visoka. Triumf budilna ura s kazalcem datuma in dnevnikom, kaže imena dnij celega meseca gld. 3.25. Budilo z muziko gld. 6.50. Pošilja se proti poštnem povzetji. Ilustrovani ceniki se dopoljejo zastoj. 75 10-8
M. Rundbakin, Dunaj II, Glockengasse 2.

Stavbeno podjetje
(koncesijovani zidarski mojster)
se priporoča
za izvrševanje vseh v to stroko
spadajočih del. 191 8-4
Ivan Pittini, Kongresni trg 12.

221 13-1
Solnčnike
v najbogatejši izberi, trpežno izdelane
priporoča po najnižjih cenah
L. Mikusch
v Ljubljani, Mestni trg šte. 15.

Zavod
34 za 26-5
umetnost
slikarij
na
steklo
B.Škarda
v Brnu.
Specijaliteta:
Izdelovanje cerkvenih oken.
Sedemkrat odlikovan.
Ceniki zastoj in franko.
Katalogi na upogled.

Menjalnica bančnega zavoda
Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Vabilo na XV. redni občni zbor

„Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice“ v Ljubljani

kateri se bode vršil dne 25. marca (sredo) 1896

ob 10 uri dopoldne

v združni pisarni, Marije Terezije cesta št. 1.

Dnevni red: 1. Nagovor ravnatelja. — 2. Poročilo blagajnika. — 3. Poročilo nadzorstvenega odbora in datav absolutorija za 1895. l. 4. Volitev ravnateljskega odbora, in sicer: a) ravnatelja, b) blagajnika, c) kontrolorja in d) dveh namestnikov; f) Volitev treh članov v nadzorstveni odbor. — 5. Predlogi društvenikov

K polnoštevilni udeležbi vabi čest. deležnike najuljudneje

Ravnateljski odbor.

Bilanca

Aktiva. za l. 1895.			Pasiva.		
Gotovina v blagajni dné 31. decembra 1895	8743	13	Glavni rezervni sklad	9572	14
Pri denarnih zavodih naložen denar	78991	50	Posebni rezervni sklad	5084	06
Posojila:			Glavni deleži 100 à 100 gld.	10000	—
a) na intabulacije 211663—			Opravični deleži 156 à 5 gld., 430 à 1 gld.	1210	—
b) na menice 101121—			Hranilne vloge	333489	83
c) na zast. pisma 21220—	334204	—	Kapitalizovane obresti	14223	05
Inventar po odbitku 10%	198	98	Za leto 1896 naprej plačane obresti posojil	1899	06
Zaostale obresti posojil	6003	59	Dobiček	2719	60
Neporavnani prehodni znesek	56	54			
	428197	74		428197	74

Izkaz izgube in dobička

Debet. za upravno leto 1895.			Kredit.		
Izplačane obresti hranilnih vlog	1078	67	Na novi račun prepisani ostanek iz dobička 1894. leta	213	04
Kapitalizovane obresti hranilnih vlog	14223	05	Prejete obresti posojil	15084	86
Za leto 1896 naprej plačane obresti posojil	1899	06	Zaostale obresti posojil	6003	59
Upravni troški	1417	33	Upravni dohodki	290	24
V letu 1895 za leto 1894 prejete obresti posojil	4229	38	V letu 1894 za leto 1895 prejete obresti posojil	1394	89
Odpisnina na vrednosti inventara (10%)	22	10	Zamudne obresti	267	44
Davek	358	17	Obresti denarja naloženega pri denarnih zavodih	2693	30
Dobiček	2719	60			
	25947	36		25947	36

Denarni promet

od 1. januarja do 31. decembra 1895 gld. 1,295.575-89.

Prejemki.			Izdatki.		
Vplačani opravični deleži	89	—	Izplačani opravični deleži	30	—
Dvignene obresti glavnega rezervnega zaklada	409	26	Izplačane hranilne vloge	202787	36
Dvignene obresti posebnega rezervnega zaklada	257	22	Izplačane obresti hranilnih vlog	1078	67
Vložene hranilne vloge	305086	20	Izplačana posojila	149325	—
Vrnjena posojila	90838	—	Upravni troški	1417	33
Prejete obresti posojil	15084	86	Naložilo se je pri glavnih zavodih	286704	40
Upravni dohodki	290	24	Izplačalo dividende glavnim deležnikom	606	—
Iz denarnih zavodov dvignene glavnice	227109	58	Davka se je plačalo	358	17
Dvignene obresti naloženega denarja	2693	30	Za dobrotelne namene	395	—
Prehodni zneski	112	41	Nagrade ravnateljstvu	650	—
Prejete zamudne obresti	267	44	Prehodni zneski	56	50
Vrnjena dividenda glavnega deleža	6	—	Inventar	7	95
Gotovina pričetkom leta	9916	—	Gotovina koncem leta	8743	13
	652159	51		652159	51

Za ravnateljski odbor:

I. Knez
ravnatelj.

dr. Jos. Stare
odb. in ravn. namestnik.

Iv. Verhovnik
odbornik.

Vekoslav Jenko
odbornik.

Oton Bayr
denarničar.

Nadzorstvo „Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice“ je pregledalo in primerjalo letne račune za 1895. leto in naznanja, da so pregledani letni računi in bilanca razpoloženi na spregled v združni pisarni, kakor to zahteva § 30, al. 4 društvenih pravil.

Ljubljana, dné 12. marca 1896.

Vinko Ogorelec

dr. Jos. Vošnjak
načelnik.

Ivan Rode

V zalogi Katoliške Tiskarne v Ljubljani izšlo je
ravnokar:

12 Marijinih pesmij

za mešan zbor zložil

Janez Pogačnik

op. 8.

Cena partituri 50 kr. Vsak glas velja 10 kr. Po pošti 5 kr. več.

Prevzel sem dobro znano

215 3-1

krčmo „pri Janžku“

(poprej Gabrijelčič)

na Brezjah pri Mariji Pomagaj

ter se priporočam čast. duhovščini, kakor sploh vsem romarjem za obilen obisk. — Skušal bom vedno postreči z okusnimi jedili, z dobrim, pristnim vinom in svežo pivo. Na razpolago imam tudi 40 postelj za prenočevanje, in vozove.

Alojzij Rozman, gostilničar in posestnik.

Stanovanje

s 4 sobami in stranskimi prostori se oddá takoj v tretjem nadstropju novozgrajene hiše na Tržaški cesti. — Vpraša naj se pri F. Supančiču, Rimska cesta št. 16.

214 (3-2)

Ana Rupnik

izdelovalka umetnih cvetlic

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 13,

priporoča se prečastiti duhovščini in slav. občinstvu

v izdelovanje vsakovrstnih šopkov za cerkev in altarje, vencev za bandera in razne cerkvene slovesnosti,

kakor tudi

popolne oprave za nove maše

po primerni ceni. 189 6-4

priznано neobhodno potrebno
sredstvo za čiščenje zob je

mного milijonkrat

preizkušen in potrjen, zobozdravilstveno priporočan kot najboljšo

sredstvo za ohranitev zdravih in lepih zob.

Doblva se povsodl. 710 30-15

Dunajska borza.

Dne 18. marca.			Dne 17. marca.		
Skupni državni dolg v notah	101	gld. — kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	151	gld. 50 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	—	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157	50
Avstrijska zlata renta 4%	122	45	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195	50
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	45	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98	95
Ogerska zlata renta 4%	121	80	Tisine srečke 4%, 100 gld.	145	—
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98	80	Dunavske vravnave srečke 5%	127	75
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	983	—	Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107	50
Kreditne delnice, 160 gld.	376	—	Posojilo goriskega mesta	112	—
London vista	120	60	4% kranjsko deželno posojilo	98	35
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	97 1/2	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99	20
20 mark	11	79	Priporočne obveznice državne železnice	221	—
20 frankov (napoleonodor)	9	57	južne železnice 3%	167	25
Italijanski bankovci	43	50	južne železnice 5%	180	50
C. kr. cekini	5	65	dolenjskih železnic 4%	99	56
			Kreditne srečke, 100 gld.	201	gld. 50 kr.
			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	136	—
			Avstrijskega rudečega križa [srečke], 10 gld.	18	50
			Rudolfove srečke, 10 gld.	25	—
			Salmove srečke, 40 gld.	69	—
			St. Genois srečke, 40 gld.	71	50
			Waldsteinove srečke, 20 gld.	59	—
			Ljubljanske srečke	22	50
			Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	171	50
			Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3460	—
			Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	450	—
			Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	97	50
			Dunajskih lokal. železnic delniška družba	63	—
			Montanska družba avstr. plan.	83	80
			Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	159	—
			Papirnih rubljev 100	127	75

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za izgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka.

Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojamila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kuranih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.